
DE VADER

DOOR

G. SCHRIJVER

Jobje was klaar.

De menschen moesten nu maar komen. Hij zou dadelijk beginnen. Jammer, dat er nu niemand was om orgel te spelen. Zoo hoorde 't. Zondags, als Oom Smaling preekte, of een ander, dan zat daar achter hem, in die poort, altijd Van der Voort de kruidenier, die zoo mooi orgelspelen kon. Soms zat Jobje dicht bij Oom Smaling, op een klein bankje weggedoken, zoodat niemand in de kerk hem zien kon. En hij kon óók niemand zien, behalve Oom Smaling en Van der Voort voor het orgel. Soms als er koorzang was, en veel dames en heeren om het orgel heen kwamen om te zingen van „de glazen zee”, en van „Sion, Sion, Sion klopt ons hart”, dan zat Van der Voort met zijn rug naar Jobje toe, en dan kon Jobje goed zien, dat Van der Voort een knoest had; er zaten zooveel plooiën in zijn jas, en hij trok zijn hoofd heelemaal in zijn schouërs.

Soms, een heel enkele maal, zag Jobje rechts of links zijn moeder gaan, waar ze de menschen plaatsē aanwees. Maar meestal was ze achter in de kerk, en dan kon Jobje moeder niet zien; want hij moest achter de balustrade blijven, zoo noemde Oom Smaling het houten hek, waartegen groen doek was gespannen. Als je door dat doek had kunnen kijken, dan had je alles in de kerk óók kunnen zien, maar dat kōn niet; Jobje moest stilzitten en luisteren.

Jobje zat nu even uit te blazen. Het was een heele karwei geweest,

maar nu stōnd Jobje er dan toch, net als Oom Smaling Zondags. Alleen had hij niet zoo een jas aan als Oom, maar in een kiel kon het even goed; déze kiel was nog pas voor een week zijn daagsche; dus was ze nog heel mooi.

„De kerk is groot,” zei Jobje opeens, en hij schrikte zoo van het geluid van zijn eigen stem in de holle ruimte van de leege kerk, dat hij ineens stil zweeg. Toch had Jobje veel harder willen spreken, net als Oom Smaling, maar hij had niet gedurfd. Ook durfde hij niet zoo heel goed „manieren” maken bij het spreken, want de bankjes onder zijn voeten wiebelden zoo, en hij was bang, dat hij omvallen zou. En hij stond er zoo fijn op, hij kon nu door de heele kerk heen kijken.

Dat was zijn uitvinding, die bankjes. Er stonden er zooveel in het hok, o hé, wel duizend, dacht Jobje, want duizend wás veel. Ze stonden allemaal op mekaar. Jobje kon onmogelijk de bovenste van den berg afnemen; hij was maar begonnen waar hij er bij kon, en toen had hij er een stevig vastgegrepen met zijn kleine knuisten, en.... ja, natuurlijk was er toen iets gebeurd, waarvan Jobje heel erg geschrikt was.

Oom Smaling zal het zeker gehoord hebben, dacht hij 't eerste oogenblik, en dan kwam hij naar beneden en zou vreeselijk boos zijn. Misschien joeg hij Jobje wel weg. Maar gelukkig was Oom niet gekomen, en niemand, Moeder ook niet. Bom, bom, bom, — deed iemand boven Jobje's hoofd. Dat was misschien Tante Smaling wel, die hem waarschuwde. Gelukkig dat Tante ziek was, ze kon dus niet naar beneden komen.

Jobje had er toch even stil om moeten lachen, door den schrik heen. Want het was zoo'n gek gezicht, al die bankjes zoo over elkaar heen; ja, want ze stonden anders altijd heel netjes, d'een op d'ander, zooals Jobje ook van zijn blokkendoos wel bouwde, die hij van Grootmoeder gekregen had.

Jobje glimlachte. Als hij van zijn blokken een toren bouwde, en hij stootte er dan van onderen even tegen aan, dan ging het nèt zoo: rommel-de-bom, de toren valt om!

Jobje was tōch een klein beetje bang voor het: Bom, bom, bom! van boven, — anders had hij het misschien nog wel eens geprobeerd,

want er waren nog een heeleboel bankjes blijven staan ook, en dat was lang zoo aardig niet . . . .

Jobje had zich er bij neergelegd, en rustig en tevreden zijn bankjes weggesjouwd, want Jobje was te klein om zonder bankjes te preeken in de kerk. Hij kwam met zijn hoofd nog niet tot aan het Boek, — dat was de Bijbel, daar moest hij uit praten. En natuurlijk blâren omslaan. Ook moest hij er een horloge op leggen, maar een horloge had Jobje niet, — dus lag er een stuk uit zijn blokkendoos op.

Dat had hij met hulp van de bankjes klaar gekregen; niemand had hem geholpen. Moeder was achter, misschien wel naar huis nu, en in de kerk was nog niemand.

Jobje dacht, dat het toch niet aardig was zoo alleen in een groote kerk, en hij bleef even met zijn duim in zijn mond staan peinzen. Toen zag hij, dat hij nog niet over zijn Bijbel kon heen zien en dat moest toch. Toen stapte hij van zijn bankjes af, zette er nog twee andere naast, en op dit vloertje van vier opnieuw twee. Toen kwam hij met zijn hoofd net boven den Bijbel. Tegenover zich, recht tegenover zich, had Jobje den muur met de drie hooge vensters. En links waren er ook, veel meer nog, wel vier of vijf. Maar in die hooge getallen raakte Jobje de kluts gauw kwijt. Hij sloeg altijd over: een, twee, drie, vijf . . . . en dan zeiden ze *fout!* en liet men hem weer beginnen. Nu wist iedereen het wel: Jobje kon niet tellen. Tenminste, dat zei hij. Hij zou anders al lang de banken geteld hebben, die in vele rijen voor en beneden hem stonden. Want het spreekgestoelte met den Bijbel en de zes bankjes stond veel hooger dan al die andere banken, de vloer lag heel diep.

Ook zou hij de kaarsen hebben willen tellen, die op de kronen stonden, maar het waren geen echte kaarsen, want als Dorus niet aan de kraan had gedraaid in het kastje hiernaast, gingen ze niet eens aan als je er met het lichtje bij kwam. Jobje had een keer gezien, dat dit lichtje net een groote, dikke witte draad was, die aan één kant branden kon, en om een langen stok heen gedraaid werd, dat deed Dorus altijd, en hij maakte er net een kurketrekkertje van. Aan de kaars van grootmoeder zat geen kraan, en ook niet zoo een groote dikke draad, die brandde vanzelf. Dat was een echte kaars, dat kon iedereen zien.

Boven Jobjes hoofd, of eigenlijk een beetje achter hem, was het heel mooi. Daar hing een heel lang, breed lint aan den muur, met groote witte letters er op. Die letters waren er niet op geschreven, ook niet gedrukt, maar ze zaten er los op; ze waren wel zoo dik als de chocoladeletters bij De Vaal met Sinterklaas, en ze waren wit geschilderd. Maar ze waren niet van chocolaad, eerder zou je denken van suiker, maar dat waren ze ook niet, moeder had gezegd: van hout waren ze, en het lint ook geen echt lint maar ook van hout.

„Het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid.” Dat stond er op. Het is zeker knap, dat Jobje dit wist, want lezen kon Jobje nog niet. Maar Moeder had het hem voorgezegd, en Dorus had zoo dikwijls gevraagd: Jobje, wat staat daar? dat Jobje het nu eindelijk precies wist te zeggen. Hij zei eigenlijk: onze Schots en in de reeuwigheid, maar dat kwam omdat een klein jongetje nog niets weet van God en van eeuwigheid, ofschoon Oom Smaling als hij preekte, die woorden toch dikwijls gebruikte. Jobje kon het niet hóóren of hij dacht aan het houten lint in de kerk, en nu hij daar stond op zijn eigen gemaakt preekstoeltje, had hij wel graag die hem bekende woorden luidop herhaald. Maar er was iets, hij wist niet wat, dat hem weerhield de bekende woorden uit te spreken. Hij stond en wachtte en had van het gewichtige staan op het bankje lang niet het genoegen, dat hij er zich van voorgesteld had. Eigenlijk was hij, daar in de hoogte met dien diepen vloer beneden hem, een beetje bang, en hij wist niet waarvoor. Niet om er af te vallen, ook niet omdat moeder wel eens zou kunnen komen of Oom Smaling, want moeder zou in het ergste geval zeggen: Drommelsche jongen, wil je daar eens vandaan komen! en Oom Smaling zou misschien mopperen, omdat hij met zijn vuile handen in het Boek bladerde, dat alleen voor groote menschen was, maar daar zou het ook bij blijven. Moest hij dan nu zijn spel al opgeven? Waarvoor was hij dan begonnen? Hij had willen preeken als Oom Smaling.... waarom deed hij het dan nu niet?.... Hij schrikte, want de deur achter in de kerk ging open, daar was iemand. Het was een juffrouw, die de deur weer zorgvuldig achter zich sloot. Opeens zag hij, dat het buiten al niet meer dag was; een zachte schemering waasde om de deuropening, en nu hij naar de vensters keek, zag hij die al een

weinig grauw. De juffrouw, die de kerk was binnengekomen, sloeg een paar druppels van haar mantel, en terwijl ze dit deed, keek ze ineens naar Jobje en begon te lachen.

„Moet jij preeken, vanavond, Jobje?” vroeg ze.

Jobje verwaardigde zich niet de vreemde bezoeker te antwoorden, zag ze dan niet wat hij doen moest? Ze liep achter de banken de kerk door, en verdween door een andere deur. Daarmee, wist Jobje, kwam je in de andere gang uit, waar de trap was naar boven, en de weg naar de cat. De cat was, dat wist Jobje, een kamer, maar àl de juffrouwen en de meisjes, die bij Oom Smaling kwamen „leeren”, noemden die kamer „de cat”.

Daar ging de deur wéér open; weer een juffrouw, o, die kende hij, dat was Coba Blankensteyn, die soms bij moeder kwam; zij had zwart haar en erg witte lippen, en ze zoende Jobje graag en daar vond hij niets geen aardigheid aan.

Ze zag hem ook, kijk, daar kwam ze al aan; hoe akelig!

„Zoo, Jobje,” zei ze, „ga jij nou eens preeken?”

En daar ineens durfde Jobje. Hij sloeg zijn arm over den Bijbel heen en begon weer als straks: „De kerk is groot, het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid . . . .”

Het klonk raar.

Het was net niet zijn eigen stem. Het was ook niet Oom Smaling's stem; het was heel vreemd. Jobje had graag dat stemgeluid nòg eens gehoord, maar als hij bedacht, dat hij dan zelf wat zeggen moest, sloeg de vrees hem den mond dicht. Ja, Jobje was bang voor zijn eigen stem. Maar Coba Blankensteyn luisterde toch. Zij stond stil, achter in de kerk, in haar eene hand hield ze de paraplu, en de kop van het handvat was de kop van een kleine kat, geen echte, maar van hout, Jobje dacht tenminste dat die van hout was. En in de andere hand had ze haar zwarte tasch van altijd; die tasch was zoo zacht, dat was fluweel, wist Jobje, en nu zat er iets vierkants in, dat kon je uit de verte zien, dat was een doosje, of misschien was het moeders kleine Bijbeltje, dat was ook zoo vierkant . . . .

„Nou Jobje, verder . . . .!” Coba Blankensteyn wachtte; hij zou toch preeken. Maar inplaats van te preeken zei hij opeens: „Wat heb u daar in uw taschje?”

„Kleine jongens moeten niet alles vragen,” zei Coba Blankensteyn, — ook haar stem klonk vreemd in de ruimte; het was net of er nog iemand praatte vlak achter hem. Jobje keek om, maar er was niets. Toen hij weer recht voor zich uitkeek, was hij alleen; hij hoorde net de deur dichtklappen. Meteen was hij weer volop in zijn spel, maar hij merkte, dat er geen aardigheid meer aan was: het was een preek zonder hoorders. Als Oom Smaling begon te preeken, Zondags, legde hij altijd eerst heel bedaard zijn horloge op den Bijbel; dan zette hij zijn bril op, haalde zijn zakdoek uit den achterzak van zijn jas en snoot zijn neus. De zakdoek kwam dan naast het horloge te liggen. Jobje frommelde wat achter zijn rug, maar merkte, dat hij daar zak noch zakdoek had, en een bril had hij ook al niet. Neen, het was lang niet zoo aardig als hij gedacht had. Hij zou maar weer liever naar grootmoeder teruggaan. Net stapte hij, besloten, van zijn bankje af, toen moeder uit de zijdeur rechts kwam en regelrecht op Jobje aan.

„Maar Job, waarom ben je niet bij Grootmoeder gebleven? Wat doe je hier?”

„Ik preek . . . net als Oom Smaling,” zei Jobje. „Bij Grootmoe is het zoo stil. En 'k heb u gezocht.”

Moeder nam hem op den arm en kuste hem. Waarom deed ze dat? Hij begreep het niet.

„Je mag bij Mevrouw boven komen,” zei ze. Mevrouw, dat was de vrouw van Oom Smaling. Eerst had hij een andere vrouw gehad, die noemde Jobje „tante”; nu had hij een „Mevrouw”. „En daar is nòg iemand,” fluisterde Moeder, het klonk als een belofte, — „als je nou eens heel lief bent, dan zal je eens wat zien.”

„Moeder, heb je gezien, dat ik kan preeken?” vroeg hij.

„Ja, gezien wel. Maar ik heb het niet gehóórd.”

„Ik heb voor Coba Blankensteyn gepreekt,” zei Jobje.

„Zoo, en waarover dan wel?”

„Het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid,” zei Jobje.

„Knap hoor,” zei Moeder, „stil nu maar.” Ze traden de kamer in, boven, op den overloop. Oom Smaling zat in een grooten, rood-bekleeden armstoel, waarin Jobje altijd mocht zitten.

„Jammer,” dacht hij, „mijn stoel . . .”

Mevrouw zat in haar eigene, waar Jobje nooit op zitten mocht. Zij zette hem nu op een gewonen stoel naast haar, vlak naast een man, dien hij niet kende.

„Dat is nu mijn jongen,” zei ze.

„Mijn Jan is iets grooter,” zei de man, en knikte tegen Jobje. Hij zag er wel vriendelijk uit, maar hij had een groote snor, net als een politieagent. Jobje voelde een heel klein beetje vrees als hij daaraan dacht. Toch durfde hij een politieagent wel eens een hand geven.

„Juffrouw Blankensteyn zei....” begon opeens heesch de stem van Mevrouw, „zei.... dat je op den preekstoel achter den Bijbel stond.... Måg je dat wel?” Jobje hoorde heel goed aan Mevrouw’s manier van vragen, dat zij van meening was, dat Jobje dat niet mocht.... Hij kreeg een kleur, maar Oom Smaling zei dadelijk: „Ja, Jobje måg dat wel, hè Jobje?”

Gelukkig, dacht Jobje, nu hoef ik geen antwoord te geven. En hij keek weer naar den man met de snor, en begreep niet wie dat was.

„Als Jobje groot is, wordt ie ook dominee, hè?” zei Moeder, maar Jobje knikte ontsteld van nee. „Ik word overhaalman,” zei hij. „Dan ben je altijd in een schuitje en mag je varen....” Waarom lachten ze nu? Lachten ze hem uit? Was het gek, dat hij overhaalman worden wou?

„Vaar je zoo graag?” vroeg de vreemde man. „Dan mag je misschien wel eens met mij meevaren op een groote schuit.” En hij lachte weer, maar wel vriendelijk, vond Jobje.

„Ik wil ook wel kuiper worden,” zei Job toegeefelijk, als moest hij nu op zijn beurt ook iets vriendelijks zeggen.

„Waarom kuiper?” vroeg nu Oom Smaling.

„Dan mag je den heelen dag met een hamer slaan, fijn!” verklaarde Jobje. „Bij Moeder mag ik het nooit.”

„Ik heb geen kuipen om op te slaan,” zei Moeder.

„Maar wel wat anders,” zei Jobje, en de toehoorders begrepen, dat Jobje ook op dat andere zijn kuiperstalenten niet oefenen mocht.

„Als je hem z’n gang liet gaan, sloeg hij overal spijkers in,” zei Moeder. „Verleden wou hij het op Grootmoeders latafel probeeren....”

„Zoo’n groote jongen!” knorde Mevrouw.

„Maar Jobje deed het niet ècht,” vergoelijkte Oom Smaling, „nietwaar Jobje?”

Neen, knikte Jobje. De vreemde man glimlachte maar tegen hem, en moeder streelde zijn lichtblond haar.

„Zou je het nogal met hem kunnen vinden?” vroeg ze.

„O ja, best, ik heb er immers zelf een.”

„Ja, dat is het 'em juist....” zei Moeder, en bleef dan strak voor zich kijken.

Oom Smaling legde zijn pijp neer, en zocht naar zijn bril in den achterzak. „Het begint al te donkeren,” zei hij dan, alsof de bril tegen het donker iets helpen kon. „Ja, ja, hm.... Hij.... Zou je niet een vader willen hebben, Jobje?”

Jobje schrikte. Een Vader? Ja, alle jongens hadden een vader.... jouw vader is dood, hadden ze tegen hem gezegd op straat. Dan had Jobje wel heftig ontkend, maar als hij thuis kwam en aan Moeder vroeg, waarom hij geen vader had, en of het waar was dat zijn vader dood was, dan had Moeder erg gehuild, en gezegd: „Je Vader is bij God, Jobje....” en Grootmoeder had geknord en gezegd: „Daar mogen kleine jongens op straat niet over praten....” En nu vroeg Oom Smaling ineens of hij niet een vader zou willen hebben? Was die dan zoo maar ineens te krijgen? Nu, dan wou Jobje wel, graag!

„Jawel, Oom!” zei hij zacht.

Moeder glimlachte. Oom Smaling lachte ook; Mevrouw schuifelde wat op haar stoel heen en weer, en gromde zachtjes: „Nou, wat heb ik je gezegd....”

„Hier meneer Grijzen....” herbegon Oom Smaling, „wil jouw Vader wezen. En dan krijg je er ineens een paar broertjes en zusjes bij....”

„Hè nee....” zei Jobje, en drukte zich dicht tegen Moeder aan. „Wèl een vader, maar geen broertjes en zusjes....”

„Maar vent, waaròm nou niet? Als Vader voor jou wil zorgen, dan mag Moeder toch wel voor de kindertjes van Meneer Grijzen zorgen, niet?”

Jobje dacht na. Meneer Grijzen stak zijn hand in zijn broekzak en haalde er iets uit, dat hij in Jobje's hand legde; Jobje keek en vergat,